

мобілізації ресурсів, мінімізації витрат та оперативного реагування на кризові виклики. Ефективне впровадження криптовалют у систему гуманітарної допомоги вимагає чіткого законодавчого врегулювання, створення прозорих механізмів контролю та підтримки з боку державних структур. Тільки комплексний підхід у правовому регулюванні та грамотне використання інноваційних технологій дозволять максимально реалізувати потенціал віртуальних активів для підтримки біженців та зміцнення національної безпеки в умовах непростих викликів сучасності.

Література

1. Interfax-Ukraine. Кількість біженців з України зі статусом тимчасового захисту в ЄС у грудні зросла на 37,6 тис. Інтерфакс-Україна. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/965933.html> (дата звернення: 18.04.2024).

2. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 р. № 2074-IX: станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 18.04.2024).

3. Гойденко Т. УВКБ ООН пересилає допомогу українським переселенцям криптовалютою – Delo.ua. *Останні новини України та світу онлайн - Головний діловий портал Delo.ua*. URL: <https://delo.ua/economy/uvkb-oon-peresilaje-dopomogu-ukrayinskim-pereselencyam-kriptovalyutoyu-417843/> (дата звернення: 18.04.2024).

4. Тарасовський Ю. Binance запускає криптовалютну картку для українських біженців у ЄС. Forbes.ua. URL: <https://forbes.ua/news/binance-zapuskae-kriptovalyutnu-kartku-dlya-ukrainskikh-bizhentsiv-v-es-26042022-5655> (дата звернення: 18.04.2024).

5. Ustynova I., Pietsov R Legal framework for the e-Hryvnia in Ukraine as a means of reforming the financial system. “ScientificWorldJournal” Bulgaria, Svishtov, 2024. Issue 23, Part 3 № 23, p. 133-138.

УДК 342(043.2)

Шапенко Л.О., к.ю.н., доцент,
Ситнікова Д.С., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

НАСЛІДКИ ЗМІНИ ГРОМАДЯНСТВА В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Через російське вторгнення велика кількість українців покинула країну. Наші громадяни тривалий час живуть за кордоном і змушені адаптуватися на території інших держав, а це означає прийняти всі вимоги країни притулку. Багато українців вивчали іноземні мови, знаходили роботу та соціальне забезпечення, віддавали своїх дітей до навчальних закладів. Тому прагнення до стабільності та впевненості у завтрашньому

дні призводить до необхідності легалізуватись за кордоном, тобто отримати документ на проживання. Хтось робить це з метою працевлаштування чи підприємницької діяльності, а хтось одружується чи народжує дитину, якій при народженні надається іноземне громадянство. Звичайно, з часом ті, хто виїхав добровільно чи внаслідок бойових дій з нашої країни, прийняли знакове рішення відмовитися від українського громадянства [1].

Зміна громадянства не гарантує право на виїзд з країни, не звільняє від військового обов'язку (якщо на момент початку мобілізації особа перебувала на території України), однак існують певні категорії осіб, які можуть бути звільнені від мобілізації. Зміна громадянства дає право на отримання нового паспорта, який може відкривати доступ до безвізового режиму з більшою кількістю країн, адже відповідно до ч. 12. ст. 18 Закону України «Про громадянство України» вихід з громадянства України допускається, якщо особа набула громадянство іншої держави або отримала документ, виданий уповноваженими органами іншої держави, про те, що громадянин України набуде її громадянство, якщо вийде з громадянства України [2]. Зміна громадянства може призвести до втрати права на певні соціальні пільги та допомогу від держави.

Протягом травня-червня 2022 року були запропоновані проекти щодо позбавлення громадянства. В одному законопроекті пропонують передбачити у законодавстві можливість позбавлення громадянства України осіб, які під час воєнного стану виїхали до країни, що здійснює військову агресію проти України, або які є військовозобов'язаними і виїхали за кордон та без поважних причин не повернулися протягом 30 днів, або які письмово відмовилися від призову (мобілізації) на військову службу. Своєю чергою, у другій законодавчій ініціативі передбачається запровадження нової санкції кримінальної відповідальності – позбавлення громадянства України, яке повинне застосовуватися винятково за вчинення державної зради [3]. Втім, обидва законопроекти не мали підтримки окремих міністерств та комітетів Верховної Ради України.

Дефініція державної зради впливає із п. 1 ст. 111 Кримінального Кодексу України, згідно якої державна зрада – це діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, шпигунство, надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України [4].

Підставами для припинення громадянства України є вихід з громадянства України, внаслідок втрати громадянства України, за підставами, передбаченими міжнародними договорами України та згідно

ст. 17 Закону України «Про громадянство України» [2]. Також, відповідно до п. 1 ст. 18 Закону України «Про громадянство України» громадянин України, який відповідно до чинного законодавства України є таким, що постійно проживає за кордоном, може вийти з громадянства України за його клопотанням [2]. Добровільним набуттям громадянства іншої держави вважаються всі випадки, коли громадянин України повинен був звертатися із заявою чи клопотанням про набуття громадянства іншої держави відповідно до порядку, встановленого національним законодавством держави, громадянство якої набуто. Спираючись на положення ст. 25 Конституції України, слід зазначити, що громадянин України не може бути позбавлений громадянства і права змінити громадянство. Громадянин України не може бути вигнаний за межі України або виданий іншій державі. Україна гарантує піклування та захист своїм громадянам, які перебувають за її межами [1; 5].

Отже, наслідки зміни громадянства в умовах воєнного стану можуть відрізнятися в кожному конкретному випадку і залежати від багатьох факторів, наприклад, від політичної ситуації, оскільки воєнний стан може призвести до змін політичного ландшафту і таким чином вплинути на ставлення до зміни громадянства, законодавство країни і її правові норми, умови воєнного стану можуть впливати на застосування цих законів і норм, що може призвести до обмежень або додаткових умов для осіб, які змінюють громадянство, міжнародні відносини, адже зміна громадянства може вплинути на стосунки між країнами, особливо в умовах конфлікту, це може мати дипломатичні наслідки, такі як обмеження на подорожі чи економічні санкції.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр>. (дата звернення: 25.04.2024).
2. Про громадянство України: Закон України від 18 січ. 2001 р. № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#n190> (дата звернення 21.04.2024).
3. Не можна позбавити, дозволено припинити: особливості припинення громадянства. URL: <https://www.oporuaa.org/viyna/ne-mozhna-pozbaviti-dozvoleno-pripiniti-osoblivosti-pripinennia-gromadianstva-24135> (дата звернення 21.04.2024).
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 21.04.2024).
5. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травн. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 21.04.2024).